

Vaccineren en reumatische aandoeningen

samen
staan we
sterk

Inhoud

Stel jezelf de volgende vragen en streef samen met je arts naar voldoende bescherming tegen infecties.

Inleiding	3
Waarom is vaccinatie belangrijk	4
Wat is een vaccin precies?	5
Welke soorten vaccins bestaan er?.....	6
Welke vaccins zou je best sowieso laten toedienen?	7
Te overwegen vaccins?	8
Reisplannen? Praat hier zeker over met je arts	9
En wat met je familieleden? Moeten ook zij zich vaccineren? ..	10
Ben je zwanger of heb je een pasgeboren baby?.....	11
Nog vragen?.....	12
Gebruikte bronnen	14
Meer informatie.....	15
Dank!	16
Help mee!	16

Inleiding

**Heb je een reumatische aandoening?
Denk ook aan vaccinatie!**

Deze brochure geeft meer toelichting waarom jij en je familie jullie best laten vaccineren en welke vaccins zeker aanbevolen zijn.

Heb je na het lezen van deze brochure nog vragen? Achteraan vind je een overzicht van websites en telefoonnummers van relevante organisaties.

Waarom is vaccinatie zo belangrijk?

Reumatische aandoeningen en aanverwante ziekten zijn 'auto-immuunaandoeningen'. Dit wil zeggen dat je immuunstelsel niet optimaal functioneert en je vatbaarder bent voor allerlei infecties. Tevens onderdrukken de meeste geneesmiddelen tegen reumatische aandoeningen je immuniteit nog extra, wat het risico op een ernstig verloop van eventuele infecties doet toenemen.

Je hebt er alle belang bij om je te laten vaccineren!

Op die manier verlaag je de kans op een ernstig verloop en beperk je het risico op een ziekenhuisopname.

Wat is een vaccin precies?

1

Een vaccin zet het afweersysteem van je lichaam aan het werk. De werkzame stoffen in een vaccin zijn dode of verzwakte virussen of bacteriën, of deeltjes ervan.

Eens je het vaccin krijgt toegediend, maakt je lichaam een leger van antistoffen aan tegen die specifieke bacterie- of virusdeeltjes.

2

3

Wanneer je nadien besmet zou raken met het virus of de bacterie zullen de antistoffen deze boosdoeners een halt toeroepen.

4

Je risico om ernstig ziek te worden, wordt hierdoor sterk verminderd.

Welke soorten vaccins bestaan er?

Je kan vaccins opsplitsen in twee grote groepen: levende en niet-levende vaccins.

I

Niet levende vaccins:

Gemaakt met deeltjes van virussen of bacteriën. In sommige gevallen wordt een onschadelijk gemaakte toxine gebruikt. Niet-levende vaccins kunnen worden toegediend wanneer je reumamedicatie neemt. Enkel in sommige gevallen moet je therapie kort onderbroken worden.

Enkele voorbeelden: vaccins tegen COVID-19, griep, pneumokokken, tetanus, hepatitis en humaan papillomavirus.

2

Levende vaccins:

Bevatten verzwakte virussen. Dergelijke levende vaccins bieden een langdurige bescherming. Ze zorgen soms voor wat lichte symptomen na vaccinatie maar zullen je niet ernstig ziek maken. Omdat reumamedicatie je afweersysteem enigszins verzwakt zal je arts ervoor kiezen om deze vaccinaties toe te dienen vóór de opstart van je medicatie.

Enkele voorbeelden: vaccins tegen mazelen, rotavirus, gele koorts, bof en rodehond (rubella).

Neem je al geneesmiddelen die je weerstand onderdrukken? Geen nood: je kan nog steeds een levend vaccin krijgen, mits tijdelijke stopzetting van bepaalde geneesmiddelen. Je arts weet wel raad

Welke vaccins zou je best sowieso laten toedienen?

Bepaalde wijdverspreide infecties kunnen jou als patiënt met een reumatische aandoening behoorlijk ziek maken. Om die reden is vaccinatie tegen dergelijke boosdoeners zeker aangewezen! Onderstaande tabel geeft een overzicht van die vaccins die je best sowieso krijgt toegediend. Tevens vind je informatie over wanneer je ze moet herhalen.

Absoluut aanbevolen vaccins*	Wanneer herhalen?
Griep (influenza)	Jaarlijks
COVID-19	Jaarlijks
Pneumokokken	Eénmalig (volgens advies Hoge Gezondheidsraad 9842)
Tetanus	Om de tien jaar

**Vaccins die aangeraden of verplicht worden bij alle zuigelingen worden hier buiten beschouwing gelaten (o.a. kinkhoest, mazelen, rubella, bof)*

Te overwegen vaccins?

Andere vaccins moet je in bepaalde gevallen eveneens overwegen. In de tabel hieronder vind je de nodige informatie hieromtrent.

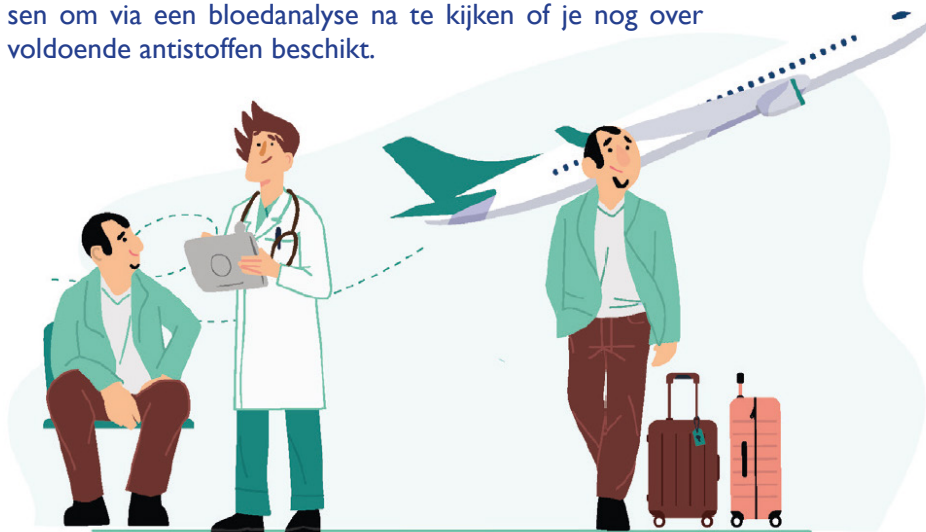
Te overwegen vaccins	Voor wie?
Hepatitis A	Indien reizen naar gebied waar hepatitis A nog voorkomt
Hepatitis B	Risicogroepen zoals o.a. zorgverleners, druggebruikers, en HIV-patiënten
Humaan papillomavirus (HPV)*	Aanbevolen voor iedereen tussen twaalf en achttien jaar
Herpes Zoster	Bij verhoogd risico; o.a. sterk aanbevolen bij lupus, myositis, vasculitis, gebruik van bepaalde medicatie en aanbevolen bij alle zestigplussers
Meningokokken	Bij verhoogd risico
RSV	Bij verhoogd risico, o.a. sterk aanbevolen bij 65-plussers
Tekenencefalitis	Wanneer je woont of verblijft in bosrijke streken waar de infectie voorkomt (cfr advies Hoge Gezondheidsraad 9435)

**HPV kan baarmoederhalskanker veroorzaken*

Reisplannen? Praat hier zeker over met je arts!

Wanneer je wenst te reizen naar een exotische bestemming zijn er soms extra vaccins nodig. Sommige daarvan, zoals o.a. gele koorts, zijn levende vaccins. Indien mogelijk worden de levende reisvaccins toegediend alvorens je reumamedicatie op te starten. Wanneer je reeds immuunverlagende geneesmiddelen neemt, kan het nodig zijn sommige ervan een tijdje te stoppen; als dit je gezondheid niet in gevaar brengt tenminste.

Kreeg je al bepaalde levende reisvaccinaties voordat je startte met je therapie? Je arts kan dan eventueel beslissen om via een bloedanalyse na te kijken of je nog over voldoende antistoffen beschikt.

Ben je een heuse globetrotter?

Bespreek dan zeker tijdig met je reumatoloog of huisarts wat je mogelijke opties zijn.

En wat met je familieleden? Moeten zij zich ook vaccineren?

Ja! Om het risico op infecties binnen de familie waar je mee samenwoont te vermijden, laat iedereen die onder één dak woont zich best vaccineren tegen volgende infecties:

- Griep
- COVID-19
- Mazelen
- Kinkhoest
- Varicella

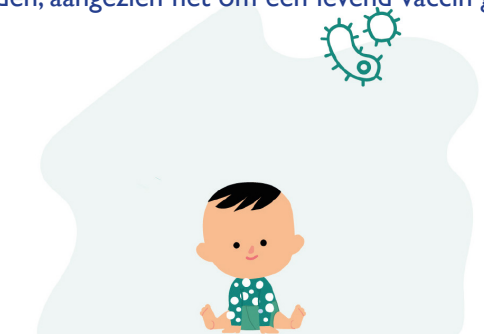

Ook zij contacteren dus best hun huisarts om te bekijken welke vaccinaties nog niet werden gegeven.

Daarenboven zijn er nog enkele speciale aandachtspunten:

- Vermijd contact met mensen die uitslag vertonen na een vaccinatie van mazelen of varicella. Doe dit zolang er wondjes zijn.

- Zijn er baby's in de buurt die net een vaccinatie tegen het rotavirus kregen? Vermijd dan dichte contacten met hen én hun stoelgang tot vier weken na de vaccinatie. Dit alles om eventuele overdracht van het virus te vermijden, aangezien het om een levend vaccin gaat.

Ben je zwanger of heb je een pasgeboren baby?

Geen nood!

Je arts kan je perfect vertellen hoe je je medicatie verder moet nemen. Vraag hem of haar zeker om raad!

Hier al enkele algemene aanbevelingen:

- Bleef je na week 22 van je zwangerschap je biologische geneesmiddelen doornemen? Laat dan pas na de leeftijd van zes maanden een levend vaccin toedienen aan je baby.
- Stopte je vroeger met je medicatie (best op aanraden van je arts), dan stelt zich geen probleem.
- Ook indien je borstvoeding geeft, mogen baby's meestal gevaccineerd worden. Win ook hierover best advies in bij je huisarts of reumatoloog.

Nog vragen?

Wanneer word je best gevaccineerd?

Levende vaccins (o.a. mazelen, rotavirus, gele koorts, bof en rode hond) krijg je best toegediend vóór de opstart van je therapie. Maar dat is niet altijd mogelijk. Geen nood! Mits stopzetting van je therapie gedurende een bepaalde tijd kan je toch nog een levend vaccin krijgen indien nodig. Voor niet-levende vaccins zijn er minder problemen.

Afhankelijk van je therapie én het soort vaccin dat je moet krijgen kan het zijn dat sommige medicatie kortstondig wordt onderbroken.

Je reumatoloog weet zeker raad!

Moet je stoppen met bepaalde medicatie als je een vaccinatie krijgt, en zo ja, voor hoelang?

Dit hangt af van welk geneesmiddel je neemt en welk vaccin je dient te krijgen. Bespreek dit dus zeker eerst met je huisarts of reumatoloog.

Wanneer stel je een vaccinatie best even uit?

Als je klachten niet onder controle zijn of je een opflakking hebt, kan je beter niet gevaccineerd worden, tenzij het hoogstnodig is. Bespreek ook dit met je reumatoloog.

Ben je volledig beschermd na de aanbevolen hoeveelheid injecties?

Geen enkel vaccin beschermt 100%. Wel maakt vaccinatie de kans dat je ziek wordt veel kleiner. Volg hier de instructies van je arts goed op.

Wat als een vaccin werd overgeslagen?

Bij het overslaan van de vaccinatie ben je mogelijk niet (volgende) beschermd tegen een bepaalde aandoening. Bespreek met je reumatoloog wanneer je best je vaccinatie laat toedienen.

Kan een vaccinatie een opflakking van je reumatische aandoening veroorzaken?

Vaccinaties zijn op zichzelf niet verantwoordelijk voor een opflakking van je (reumatologische) aandoening.

Het beste wacht je met vaccinatie tot je ziekte zich in een rustig stadium bevindt. Bespreek dit met je arts.

Dit materiaal is enkel bestemd voor informatieve doeleinden. Het dient niet het advies of de raad van een arts of apotheker te vervangen. Gelieve het advies van jouw zorgverlener te raadplegen en te vertrouwen.

Gebruikte bronnen

1. LCI-richtlijnen Nederland <https://lci.rivm.nl/richtlijnen/vaccinatie-bij-chronisch-inflammatoire-aandoeningen> (laatst geraadpleegd 3 april 2023)
2. Van Aalst et al. Incidence of invasive pneumococcal disease in immunocompromised patients: A systematic review and meta-analysis. *Travel. Medicine and Infectious Disease* 2018; 24: 89–100.
3. Richtlijn 9158 Hoge Gezondheidsraad 2019; Vaccinatie van immuungecompromitteerde patiënten: aandachtspunten (bijgewerkt op 24/05/22).
4. Online patiënteninformatie Nederlands Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (laatst geraadpleegd 3 april 2023).
5. Friedman MA, Curtis JR, Winthrop KL, Impact of disease-modifying antirheumatic drugs on vaccine immunogenicity in patients with inflammatory rheumatic and musculoskeletal diseases. *Ann Rheum Dis* 2021;80:1255–1265.
6. Furer V, Rondaan C, Heijstek MW, et al. 2019 update of EULAR recommendations for vaccination in adult patients with autoimmune inflammatory rheumatic diseases. *Ann Rheum Dis* 2020; 79: 39–52. (Eular Guidelines update 2019).
7. Landewé RBM, Kroon FPB, Alunno A, et al. EULAR recommendations for the management and vaccination of people with rheumatic and musculoskeletal diseases in the context of SARS-CoV-2: the November 2021 update. *Ann Rheum Dis* 2022; 81: 1628–1639 (Eular guidelines 2021).
8. Richtlijn 9842 Hoge Gezondheidsraad, 10 december 2025; Vaccinatie tegen pneumococci.
9. Richtlijn 9435 Hoge Gezondheidsraad, 21 maart 2019, Vaccinatie tegen tekenencefalitis (TBE – Tick-Borne Encephalitis).
10. Vaccinatie FOD volksgezondheid. <https://www.health.belgium.be/nl/vaccinatie>. (laatst geraadpleegd op 10 mei 2023)
11. Vaccinatie van immuungecompromitteerde patiënten: aandachtspunten. *Folia Pharmacotherapeutica* Maart 2021. <https://www.bcfi.be/nl/articles/3552?folia=3549> (Laatst geraadpleegd op 10 mei 2023)

Meer informatie

Organisaties

ReumaNet vzw

ReumaNet vzw verenigt Vlaamse patiëntenverenigingen die reumatische aandoeningen onder de aandacht brengen.

ReumaNet ijvert voor regelgevingen die:

- het **leven** voor de duizenden patiënten vergemakkelijken
- een betaalbare en adequate **zorg** garanderen
- patiënten actief houden op de **arbeidsmarkt** en in het **onderwijs**
- **vrijtijdsbesteding** voor reumapatiënten mogelijk maken

Kortom, ReumaNet vzw ijvert voor een betere levenskwaliteit voor mensen met een reumatische aandoening.

Meer informatie vind je op: www.reumanet.be

Relevante adressen en websites

ReumaNet vzw

info@reumanet.be - www.reumanet.be

ReumaHuis

Imperiastraat 16, 1930 Zaventem
0470 329 457

Rheuma.be

www.rheuma.be

Internationale website

www.eular.org

Dank!

Deze brochure is gebaseerd op de tekst van de eerdere patiëntenbrochure rond vaccineren van ReumaNet ism farmaceutische partner MSD. We willen de oorspronkelijke auteur, Dr. reumatoloog V. Lambrecht bedanken, alsook de patiëntexperten die meewerkten aan de eerste editie. Voor de herwerking van 2026 bedanken we graag Dr. Sam Beeckman.

Je kan deze brochure downloaden van onze website:
www.reumanet.be, onder de rubriek 'Informatie'.
www.reumanet.be/reumanet-publicaties of via deze QR-code:

Help mee!

ReumaNet is er voor mensen met een reumatische aandoening. Wij vinden het belangrijk om correcte informatie te geven. ReumaNet heeft echter maar een beperkt budget. We willen dan ook een warme oproep doen aan iedereen: we kunnen uw financiële steun goed gebruiken! **Alle giften, groot en klein, zijn welkom!**

Je ondersteunt daarmee samen met ReumaNet de vele reumapatiënten in Vlaanderen.

Giften kunnen overgemaakt worden aan het **Fonds Vrienden van ReumaNet** van de **Koning Boudewijnstichting** op volgend rekeningnummer:

IBAN: BE10 0000 0000 0404 op naam van Koning Boudewijnstichting

Met verplichte vermelding: 014/0530/00086

Giften vanaf 40 euro en **MET DE JUISTE VERMELDING** zijn fiscaal aftrekbaar!

Wil je graag rechtstreeks bijdragen aan wetenschappelijk reuma-onderzoek? Dat kan via Rheuma.be dat geld inzamelt voor het Fonds voor Wetenschappelijk ReumaOnderzoek (FWRO) om onderzoeksprojecten te financieren. Deze onderzoeken hebben tot doel de levenskwaliteit van patiënten die lijden aan chronische reumatische aandoeningen te verbeteren.

Giften kunnen overgemaakt worden aan het FWRO via de Koning Boudewijnstichting op rekeningnummer

BE 10 0000 0000 0404 met mededeling ***182/0590/00007***

Giften vanaf 40 euro en **MET DE JUISTE VERMELDING** zijn fiscaal aftrekbaar!

Persoonlijke notities

[illegible]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

**REUMA
NET**

BeHPR

Belgian Health Professionals
in Rheumatology vzw/asbl

ReumaNet verenigt:

Chronische
Inflammatoire
Bindweefselziekten

ReumaNet vzw

www.reumanet.be - info@reumanet.be
ReumaHuis, Imperiastraat 16, 1930 Zaventem